

Wyrok ETPCz w sprawie nadużycia siły przez Policję

Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał 2 września 2021 r. wyrok w sprawie Kuchta i Mętel przeciwko Polsce - dotyczącej nadużycia środków przymusu bezpośredniego przez Policję oraz późniejszego śledztwa dotyczącego tego nadużycia w sprawie skarżących. ETPCz przywołał w treści wyroku stanowisko Naczelnej Rady Adwokackiej przedstawione w opinii *amicus curiae*.

Trybunał stwierdził, że w sprawie Kuchta i Mętel przeciwko Polsce doszło do naruszenia zakazu tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania (art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka).

Do zdarzenia doszło w Krakowie w 2015 r. Policja wtargnęła do mieszkania jednego ze skarżących, ponieważ sądziła, że ukrywa się w nim osoba podejrzana o przestępstwo. Według skarżących po sforsowaniu drzwi funkcjonariusze rozpylili gaz łzawiący (choć w środku znajdowało się m.in. 5-miesięczne dziecko), powalili na ziemię mężczyznę i zaczęli go bić. Wkrótce do mieszkania przybył też drugi skarżący, który również został pobity przez funkcjonariuszy. Mężczyźni trafili do aresztu, lecz wkrótce potem zostali odwiezieni do szpitala, ponieważ w wyniku pobicia ich stan się pogarszał. Prokuratura oraz sąd nie znalazły podstaw do wszczęcia postępowania w sprawie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy policji i postanowiły umorzyć postępowanie.

ETPC, odnosząc się do naruszenia zakazu tortur i niehumanitarnego traktowania, przypomniał, że art. 3 EKPC nie zakazuje użycia siły w celu dokonania zgodnego z prawem zatrzymania, jednak musi być ona proporcjonalna do zagrożenia i to na władzach spoczywa obowiązek wykazania, że tak właśnie było.

Trybunał zauważył, że prokurator w postanowieniu o umorzeniu postępowania przyznał, że skarżący doznali obrażeń wskazanych w opiniach biegłych ze strony policji, jednak postępowanie przygotowawcze nie wyjaśniło, w jaki sposób została użyta siła przeciwko skarżącym oraz nie odpowiedział na pytanie, czy użycie siły było absolutnie konieczne. Podobnie władze nie wyjaśniły, czy do opisanych obrażeń mogło dojść już po przewiezieniu na komisariat, gdy mężczyźni byli zakuci w kajdanki (jak twierdzili mężczyźni) ani jakie ich zachowanie mogłoby w tej sytuacji usprawiedliwiać użycie wobec nich siły.

Na podstawie tych ustaleń Trybunał uznał, że siła użyta przez funkcjonariuszy Policji przeciwko skarżącym była nadmierna i nieproporcjonalna oraz wywołała cierpienie, co niewątpliwie można uznać za niehumanitarnie traktowanie.

Opinię *amicus curiae* w tej sprawie dla ETPC przygotowała Naczelna Rada Adwokacka (autorki to adw. Małgorzata Mączka-Pacholak i adw. Maria Radziejowska z Komisji Praw Człowieka przy NRA). NRA przedstawiła w niej obserwacje dotyczące zjawiska nadużywania środków przymusu bezpośredniego oraz możliwych sposobów zapobiegania temu zjawisku. Ponadto, w oparciu o praktyczne doświadczenia adwokatów, którzy w swojej praktyce zajmują się tego typu sprawami, w opinii omówiono podstawowe utrudnienia w skutecznym i efektywnym ściganiu i karaniu sprawców takich nadużyć. Zwrócono m.in. uwagę na brak należytego zagwarantowania praw osób zatrzymanych w zakresie dostępu do adwokata od pierwszych chwil zatrzymania, brak jasnych i jednoznacznych reguł dotyczących jednostek prokuratury właściwych do prowadzenia spraw dotyczących nadużywania środków przymusu bezpośredniego przez Policję, czy też trudności związane z gromadzeniem materiału dowodowego w tego typu sprawach.

czytaj [amicus curiae](#).

